

'Kraak Google en de kabel. Geen goede vergoeding? Dan gaat alles op zwart'

Nederland heeft zijn culturele infrastructuur verkwanseld aan buitenlandse bedrijven. VPRO-directeur Lennart van der Meulen wil een tegenoffensief. 'We waren kinderlijk naïef.'

Door: Jelmer Luimstra 15 januari 2015, 02:00

4

Nederland heeft zijn culturele infrastructuur, van kabelbedrijven tot bureaus voor concertorganisatie, verkwanseld aan buitenlandse bedrijven. Daardoor verdwijnt veel cultuurgeld naar internationale mediaconcerns en hun aandeelhouders. Dat zegt VPRO-directeur Lennart van der Meulen vandaag in zijn openingsrede van de conferentie voor muziekprofessionals tijdens popfestival Eurosonic Noorderslag in Groningen.

Volgens Van der Meulen is Nederland 'een kolonie' is geworden, 'een wingewest' voor grote internationale ondernemingen als Google, Apple, Live Nation en Warner

Dance-organisator ID&T is verkocht aan het Amerikaanse SFX, net als concertpromotor Mojo. Warner Bros nam Nederlandse mediabedrijven over als Eyeworks en BlazHofski. En de kabel is verkwanseld aan UPC en Ziggo, die eigendom zijn van het ongrijpbare Liberty Global. Het zijn enkele voorbeelden die Van der Meulen noemt om te stellen dat Nederland 'een kolonie' is geworden, 'een wingewest' voor grote internationale ondernemingen als Google, Apple, Live Nation en Warner.

Veel van het geld dat Nederlanders besteden aan muziek, film en andere cultuur verdwijnt richting multinationals, stelt Van der Meulen vast. De Nederlandse makers komen er doorgaans af met een fooi. 'Op die manier wordt Nederland leeggeroofd en belandt een groot deel van ons creatieve geld in de zakken van de rijksten der aarde, de grootaandeelhouders van de hedgefonds en de Nasdaq-bedrijven.'

We hebben de culturele infrastructuur uit onze handen laten glijpen. We zijn kinderlijk naïef geweest

ZIJN DIE OVERNAMES NIET GEWOON EEN LOGISCH GEVOLG VAN GLOBALISERING?

'Nee. Ook al leven we in een wereld die globaliseert, we moeten zorgen voor genoeg Nederlandse bedrijven, markten en opleidingen. Alleen zo krijg je een sterke culturele en creatieve sector. Nu verdienen anderen aan onze creativiteit.

'Philips was ooit een entertainment-gigant met onder meer platenmaatschappij Polygram. Die is nu onderdeel van het Amerikaanse muziekimperium Universal. Door de verkoop van Mojo aan SFX, dat weer opging in Live Nation, heeft een Amerikaans bedrijf beslag gelegd op ons culturele bestedingspatroon voor de komende decennia. Onze kabel is inmiddels in handen van Liberty Media. Dat bedrijf verdient nu honderden miljoenen euro's die niet meer ten goede komen aan de Nederlandse informatiesector. Zo hebben we de culturele infrastructuur uit onze handen laten glijpen. We zijn kinderlijk naïef geweest.'

U VERWIJLT BEDRIJVEN ALS GOOGLE EN FACEBOOK DAT ZIJ MAXIMALE WINST HALEN MET MINIMALE INSPANNING.

'Google en Facebook presenteren hun diensten als vehikel voor de vrijheid van meningsuiting, maar die vrijheid wordt wel gekapitaliseerd. Als jouw filmpje op YouTube een miljoen keer is bekeken, ontvang je slechts 1.000 euro aan reclamegeld. Als maker is het steeds moeilijker om geld te verdienen. En dat terwijl eigenaar Google binnenloopt met 5 miljard videostreams per maand.'

WAT MOET ER GEBEUREN?

'Private partijen zouden veel meer inzicht moeten geven in hun geldstromen. Nu is ieder zicht op de financiële bedrijfsvoering verdwenen, zo gauw een bedrijf onderdeel wordt van een internationale onderneming. Distributeurs en mediaorganisaties moeten zich veel duidelijker verantwoorden voor de vergoeding die zij betalen aan rechthebbenden.

'De creatieve makers lijken nu wel vogelvrij. Of het nu om de kabelbedrijven gaat of YouTube, de makers worden uitgeknepen. Zonder goede arbeidsvoorwaarden en redelijke betaling kunnen we geen sterke creatieve sector bouwen. Er moet bijvoorbeeld veel harder worden onderhandeld met distributeurs over doorgifte. Geen goede vergoeding? Dan gaat alles maar op zwart.'

U STELT OOK DAT BELANGENVERENIGINGEN ALS FNV KIEM EN AUTEURSRECHTENORGANISATIES VEEL STERKER KUNNEN OPKOMEN VOOR SCHRIJVERS, ACTEURS OF MUSICI.

We moeten weer eigen bedrijven en organisaties oprichten. Daarmee kan in Nederland een circulaire cultuureconomie ontstaan waarin het geld steeds terugkeert waar het hoort:
in de culturele sector

'Inderdaad. Er is bijvoorbeeld een raamcontract in de maak tussen makers en auteurs met de kabelaars en producenten. Makers zullen eindelijk betaald worden voor hun auteursrecht en naburige rechten, voor de reguliere en voor de online distributie van hun producten. Maar ik hoop dat de vergoeding hoger wordt dan de bonussen van de kabel-CEO's.'

'Ook voor de belangen van consumenten is meer strijd nodig. Er moet een organisatie komen die strijdt tegen de dictaten van de mediamolochs, die opkomt voor de rechten van mediagebruikers.

'We moeten weer eigen bedrijven en organisaties oprichten. Nieuwe productiebedrijven, uitgeverijen, nieuwe media, zoekmachines en concert- en eventorganisaties. Daarmee investeren we in een sterke culturele en creatieve infrastructuur. En kan in Nederland een circulaire cultuureconomie ontstaan waarin het geld steeds terugkeert waar het hoort: in de culturele sector.'